

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. T. Avasiloaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, A. Braga, V. Negru)

Î N C H E I E R E

19 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Olga Efremova și SRL "Efremova-Com", reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Efremova și SRL "Efremova-Com" împotriva Primăriei și Consiliului or. Vadul lui Vodă cu privire la constatarea încălcării dreptului de soluționare în termen a cererii prealabile, anularea actelor administrative individuale, obligarea emiterii actului administrativ favorabil, încasarea compensații pentru exproprierea bunului imobilului, a prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Olga Efremova și SRL "Efremova-Com", reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov și menținută hotărârea din 29 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 16 mai 2016, Olga Efremova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și Consiliului or. Vadul lui Vodă cu privire la constatarea ilegalității refuzului de a elibera compensația de expropriere a imobilului - magazinul din str. XXXXX 36, or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău; adjudecarea și încasarea din contul Primăriei or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău în beneficiul reclamantei a unei compensații pentru exproprierea bunului imobilului sus indicat în valoare de 213 000 lei; încasarea tuturor costurilor și cheltuielilor de judecare a cauze, potrivit actelor prezentate suplimentar.

În motivarea acțiunii a indicat că la 14 februarie 2007 Olga Efremova a dobândit dreptul de proprietate asupra bunului imobil/construcția capitală/ din str. XXXXX 36, or. Vadul lui Vodă în temeiul contractului de vânzare-cumpărare, încheiat cu ÎI „Negru Oleg”. La 18 aprilie 2013 prin Decizia Consiliului local nr. 4/9 bunul imobil cu perimetrul de 24 m² și suprafața exterioară de 27 m², situat în str. XXXXX, 36”, or. Vadul lui Vodă a fost declarat de utilitate publică.

Menționează că în cadrul procesului pârâții au propus o compensație de expropriere vădit disproporțională. În legătură cu aceasta reclamanta a comandat expertului licențiat un raport de evaluare, prin care s-a stabilit că prețul magazinului

este în valoare de 213 000 lei.

Reclamanta reține că, pârâții au refuzat constatarea unui quantum echitabil al compensației de expropriere și au ales să inițieze acțiuni privind obligarea Olgăi Efremova de a restitui lotul de teren pe care este amplasată construcția capitală a magazinului destinat exproprierii. În argumentarea acțiunii pârâții au invocat faptul că terenul este înregistrat în proprietatea Primăriei or. Vadul lui Vodă și aceasta era în drept să schimbe unilateral statutul terenului aferent construcției, iar compensația de expropriere nu ar fi necesară pe motiv că contractul de arendă funciară încheiat cu reclamanta a expirat și terenul urmează a fi restituit APL amenajat în stare inițială (cu demolarea din contul reclamantei a construcției edificate pe acesta). Instanțele naționale s-au expus asupra respingerii acțiunii Primăriei or. Vadul lui Vodă către Efremova Olga cu privire la restituirea terenului.

Reclamanta comunică că de facto a fost expropriată, iar în vecinătate APL a construit casa de cultură, însă terenul aferent magazinului, deținut de Efremova Olga, a fost declarat teren aferent casei de cultură. La sfârșitul anului 2013 terenul aferent a fost acoperit cu pavaj stradal, ridicându-se nivelul trotuarului în așa mod că ușa magazinului a fost blocată. Astfel, reclamanta din 2014 nu mai are acces în acest magazin, în care a rămas blocată și marfa destinată comercializării.

Datorită aplicării greșite a procedurii exproprierii a avut de suferit și SRL „Efremova Com”, a cărei marfa a rămas blocată în magazin. Or, din 2013 termenul de valabilitate a produselor cosmetice a expirat, respectiv nu mai pot fi comercializate.

În viziunea sa, acțiunile APL sunt abuzive și pe motiv că legislația garantează expropriatului și dreptul de folosință asupra bunului imobil până la achitarea contravalorii acestuia. La solicitarea reclamantei pârâții au refuzat eliberarea atât a autorizației de funcționare, cât și a compensației de expropriere.

Prin urmare, la 29 martie 2016 reclamanta a înaintat o cerere prealabilă prin care a solicitat examinarea în regim de urgență a cererii și eliberarea unei compensații de expropriere în valoare 213 000 lei, însă, cererea a fost lăsată fără soluționare.

În aceste împrejurări, solicită prin prezenta acțiune să se constate ilegalitatea refuzului de a achita contravaloarea magazinului în cadrul procedurii de expropriere pentru cauză de utilitate publică, să dispună crearea unei comisii în scopul stabilirii quantumului unei compensații echitabile pentru bunul expropriat, estimat inițial de reclamantă în valoare de 213 000 lei, în baza raportului de evaluare din 30 mai 2013, precum și a despăgubirilor cauzate prin expropriere.

La 05 iulie 2016 Olga Efremova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și Consiliului or. Vadul lui Vodă cu privire la anularea Deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă mun. Chișinău nr. 2/27 din 28 aprilie 2016 ”Cu privire la examinarea cererii prealabile a Dnei Efremova O. despre atribuirea terenului” și obligarea Primăriei și Consiliului or. Vadul lui Vodă mun. Chișinău să elibereze reclamantei Olga Efremova un lot de teren pentru construcție în schimbul celui aferent magazinului (proprietate privată a reclamantei), de care a fost deposedată pentru cauza de utilitate publică.

În fapt, reclamanta indică că prin Decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău nr. 04/8 din 27 ianuarie 1996 ÎI „Frigușor-Bostănel” i s-a atribuit terenul pentru construcții cu suprafața de 40 m², situat în str. XXXXX, 36, or. Vadul lui Vodă. La 22 mai 2001 a fost perfectat cu acest agent economic contractul de arendă

funciară pe un termen de până în anul 2026. La 21 februarie 2002 prin Decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 2/10 ÎI „Frigușor-Bostănel” i s-a permis darea în exploatare a magazinului, cu suprafața 6x4m situat în str. XXXXX, 36, or. Vadul lui Vodă. La 19 august 2004 ÎI „Frigușor-Bostănel” a înstrăinat către ÎI „Negru Oleg” magazinul situat în str. XXXXX, 36”, or. Vadul lui Vodă.

La 14 februarie 2007, reclamanta Efremova Olga a dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare de la ÎI „Negru Oleg” magazinul nominalizat. La 18 aprilie 2013 prin Decizia Consiliului local nr. 4/9 bunul imobil situat în str. XXXXX, 36”, or. Vadul lui Vodă a fost declarat de utilitate publică. La 21 noiembrie 2013 prin Decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 8/5 a fost abrogată Decizia nr. 4/9 din 18 aprilie 2013, prin care a fost declarat de utilitate publică bunul imobil/construcția/ din str. XXXXX, 36, or. Vadul lui Vodă, deținut cu drept de proprietate de reclamantă. Exproprierea de bunurile imobile de facto a avut loc, însă APL până în prezent nu a oferit o recompensă echitabilă în legătură cu aceasta. La 29 martie 2016 reclamanta a solicitat APL să elibereze un lot de teren în schimbul celui retras. La 28 aprilie 2016 autoritatea publică a reluat din nou procedura de expropriere a bunului imobil din str. XXXXX, 36, or. Vadul lui Vodă. La 31 mai 2016 reclamanta a recepționat Decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 2/27 din 28 aprilie 2016 prin care cererea prealabilă de atribuire a unui lot de teren a fost respinsă.

Potrivit Legii exproprierii pentru cauză publică expropriatului i se achită contravaloarea bunurilor (drepturilor retrase) în legătură cu exproprierea.

Astfel, în aceste împrejurări, reclamanta consideră ilegal și neîntemeiat refuzul APL de a elibera un lot de teren pentru construcția unei unități comerciale în schimbul celui retras pentru cauza de utilitate publică și solicită implicarea autorității judiciare în vederea repunerii reclamantei în drepturile lezate.

Prin încheierea Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău din 15 septembrie 2016, acțiunile menționate supra au fost conexate într-un singur proces.

La 02 septembrie 2016, SRL „Efremova-Com” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și Consiliului or. Vadul lui Vodă cu privire la constatarea ilegalității refuzului de a forma comisia, de a evalua pagubele cauzate și a elibera SRL „Efremova-Com” despăgubirea în legătură cu exproprierea pentru cauza de utilitate publică a magazinului din str. XXXXX, 36, or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău; adjudecarea și încasarea din contul Primăriei or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău în beneficiul reclamantei a despăgubirii de expropriere în valoare de 78 000 lei cu titlu de prejudiciu material efectiv și 275 558 lei în calitate de venit ratat în legătură cu exproprierea; încasarea tuturor costurilor și cheltuielilor de judecare a cauzei.

În fapt, reclamanta a indicat că la 26 martie 2007 Olga Efremova a transmis în locațiune spațiul comercial SRL „Efremova-Com”, care a înregistrat sediul și a desfășurat permanent aici activitatea. La 18 aprilie 2013 prin Decizia Consiliului local nr. 4/9 bunul imobil, situat în str. XXXXX, 36”, or. Vadul lui Vodă a fost declarat de utilitate publică.

SRL „Efremova-Com” menționează că pârâții au blocat activitatea comercială a reclamantei și au refuzat constatarea unui quantum echitabil al compensației de expropriere, atât proprietarului de construcție cât și agentului economic beneficiar al dreptului real de folosință asupra bunului expropriat. În motivare, pârâții au invocat faptul că terenul este înregistrat în proprietatea Primăriei or. Vadul lui Vodă și aceasta era în drept să schimbe unilateral statutul terenului aferent construcției, iar

compensația de expropriere nu ar fi necesară pe motiv că contractul de arendă funciară, încheiat cu reclamanta a expirat și terenul urmează a fi restituit APL amenajat în starea inițială (cu demolarea din contul reclamantei a construcției edificate pe acesta). În vederea obligării proprietarului de imobil la restituirea terenului pârâții au înaintat acțiune în judecată. Expropriatul a comunicat instanței de judecată că terenul are statut de teren aferent construcției private, iar retragerea acestuia nu poate fi realizată fără o dreaptă și prealabilă despăgubire, dispune de un drept de retenție asupra bunului imobil, respectiv și asupra terenului aferent lui. După cum a fost menționat, instanțele naționale s-au expus asupra respingerii acțiunii Primăriei or. Vadul lui Vodă privind restituirea terenului.

În acest sens, comunică că de facto reclamanta a fost expropriată. Bunul imobil nu a mai fost utilizat potrivit destinației, APL a refuzat eliberarea autorizației de funcționare și activitatea comercială a fost suspendată din 16 octombrie 2013. Terenul aferent magazinului, deținut de Efremova Olga, a fost declarat teren aferent casei de cultură. În luna octombrie 2013 terenul aferent a fost acoperit cu pavaj stradal, ridicându-se nivelul trotuarului în așa mod încât ușa magazinului a fost blocată.

Astfel, susține că datorită aplicării greșite a procedurii exproprierii bunului, Olga Efremova și SRL „Efremova-Com” au avut de suferit. Termenul de valabilitate a produselor cosmetice a expirat, respectiv nu mai pot fi comercializate. Or, din cauza suspendării ilegale a activității comerciale SRL „Efremova-Com” pe perioada 01 noiembrie 2013 - 31 august 2016 a ratat un venit în valoare de 275 558 lei, estimat prin raportul de evaluare nr. 89/167 din 03 iunie 2013.

SRL „Efremova-Com” susține că acțiunile pârâților contravin dispozițiilor art. 337 alin. (2) lit. e) din Codul civil, potrivit cărora nimeni nu poate fi silit să cedeze proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică, art. 46 din Constituția RM, care instituie regula „cu o dreaptă și prealabilă despăgubire” și dispozițiilor legii speciale care garantează expropriatului dreptul de retenție și folosință potrivit destinației pe perioada aplicării procedurii de expropriere până la compensarea costului bunului expropriat.

Prin încheierea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 noiembrie 2016, acțiunea depusă de SRL „Efremova-Com” a fost conexată într-un singur proces cu acțiunea depusă de Olga Efremova.

La 30 octombrie 2019, Olga Efremova și SRL „Efremova - Com”, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, au depus cerere de concretizare, solicitând constatarea ilegalității refuzului de a elibera compensația de expropriere reclamantei Olga Efremova, în special de expropriere a dreptului de proprietate asupra constituită magazinului din str. XXXXX 36, or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău și a dreptului de folosință asupra terenului aferent construcției private; adjudecarea și încasarea din contul Primăriei or. Vadul lui Vodă. mun. Chișinău în beneficiul reclamantei a unei compensații pentru exproprierea bunului imobilului sus indicat în valoare de cel puțin 213 000 lei; anularea Deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 2/27 din 28 aprilie 2016 „Cu privire la examinarea cererii prelabile a dnei Efremova Olga despre atribuirea terenului”; obligarea Consiliului și Primăriei or. Vadul lui Vodă să elibereze în folosință un alt lot de teren pentru construcția unui punct comercial în localitatea or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău în schimbul celui retras în legătură cu exproprierea; constatarea ilegalității refuzului de a forma comisia, a evalua pagubele cauzate și a elibera SRL „Efremova-Com” despăgubirea în legătură cu exproprierea

pentru cauza de utilitate publică a magazinului din str. XXXXX, 36, or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău; adjudecarea și încasarea din contul Primăriei or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău în beneficiul SRL „Efremova-Com” a despăgubirii de expropriere în valoare de 120 096 cu titlu de prejudiciu material efectiv (marfa cu termen expirat) și 275 558 lei în calitate de venit ratat în legătură cu exproprierea; încasarea tuturor costurilor și cheltuielilor de judecare a cauze.

La 27 mai 2022, Olga Efremova și SRL „Efremova-Com”, reprezentate de avocatul Ludmila Stoianov, au depus cerere de concretizare prin care solicită constatarea încălcării dreptului Olgăi Efremova la soluționarea în termen a cererii prealabile din 28 martie 2016 privind stabilirea și eliberarea despăgubirii de expropriere a magazinului din str. XXXXX 36, or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău și a dreptului de folosință asupra terenului aferent construcției private; constatarea încălcării dreptului SRL „Efremova-Com” la soluționarea în termen a cererii prealabile din 05 iulie 2016 privind ridicarea pavajului și oferirea accesului în unitatea comercială, participarea la inventarierea bunurilor deținute în bunul imobil blocat, recuperarea prejudiciului cauzat prin exproprierea magazinului din str. XXXXX 36, or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău; anularea Deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă nr.2/26 din 28 aprilie 2016 ”Cu privire la cererea prealabilă a Dnei Efremova Olga despre atribuirea terenului”; anularea parțială a Deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă nr.2/27 din 28 aprilie 2016 ”Cu privire la cererea prealabilă a Dnei Efremova Olga despre atribuirea terenului”, în partea ce vizează respingerea cererii prealabile privind eliberarea despăgubirii de expropriere în cuantum de 213 000 lei; anularea Deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă nr.4/32 din 22 iulie 2016 ”Cu privire la examinarea cererii prealabile Dnei Efremova O.”; constatarea din oficiu a ilegalității și anularea Deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă nr.3/5 din 28 mai 2021 ”Cu privire la aprobarea materialelor lucrărilor cadastrale de actualizare planului geometric nr. cadastral XXX” în partea ce vizează schimbarea nr. cadastral al bunului imobil din nr.XXX în XXX, ce-i aparține reclamantei Efremova Olga și nu Casei de Cultură, APL; adjudecarea și încasarea din contul Primăriei or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău în beneficiul reclamantei a unei compensații pentru exproprierea bunului imobilului sus indicat în valoare de 213 000 lei, ce reprezintă valoarea de piață a bunului imobil la momentul declarării de utilitate publică; obligarea Consiliului și Primăriei or. Vadul lui Vodă să elibereze în folosință un alt lot de teren pentru construcția unui punct comercial în localitatea or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău; adjudecarea și încasarea din contul Primăriei or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău în beneficiul SRL ”Efremova-Com” a despăgubirii de expropriere în valoare de 120 096 lei cu titlu de prejudiciu material efectiv (marfa blocată în magazin cu termen expirat); adjudecarea și încasarea din contul Primăriei or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău în beneficiul SRL ”Efremova-Com” a despăgubirii de expropriere în valoare de 100 853 lei în calitate de venit ratat în legătură cu exproprierea, potrivit calculelor prezentate de administratorul SRL ”Efremova-Com”; încasarea costurilor și cheltuielilor de judecare a cauze, potrivit bonurilor de plată prezentate instanței.

Cu referire la nulitatea Deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 3/5 din 28 mai 2021, comunică că terenul cu nr. cadastral XXX are statut de teren aferent construcției private, retragerea lui nu este posibilă până la soluționarea cauzei de expropriere, dreptul de retenție asupra bunului imobil îi este garantat expropriatului pe toată perioada derulării procesului (dreptul de a reține și a folosi în condiții

obișnuite bunul imobil) până la eliberarea despăgubirii de expropriere. Or, netemeinicia deciziei se mai confirmă și prin hotărârile instanțelor de judecată prin care s-a respins acțiunea APL de a o obliga pe Efremova Olga să demoleze magazinul și să restituie terenul. Actele judecătorești sunt prezentate deopotrivă cu referința Primăriei și Consiliului or. Vadul lui Vodă cu nr. 05-5/641 din 20 iulie 2016.

Prin hotărârea din 29 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de Efremova Olga și SRL "Efremova-Com" a fost admisă parțial.

A fost anulată parțial decizia Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr.4/32 din 22 iulie 2016 și s-a obligat Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă să emită o decizie nouă prin care să dispună achitarea lui Efremova Olga a despăgubirii în sumă de 138 752 lei pentru exproprierea bunului imobil situat în or. Vadul Vodă, str. XXXXX, 36 și să dispună achitarea în beneficiul SRL "Efremova-Com" suma de 120 096 lei, cu titlul de daune cauzate în procesul exproprierii.

A fost încasată de la Consiliul or. Vadul lui Vodă în beneficiul lui Efremova Olga suma de 7000 lei și în beneficiul SRL "Efremova-Com" suma de 1000 lei, cu titlul de compensare a cheltuielilor pentru asistența juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 07 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Olga Efremova și SRL "Efremova-Com", reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov și menținută hotărârea din 29 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În susținerea soluției sale, instanțele au reiterat că în urma calculului mediei valorilor stabilite prin cele patru rapoarte, s-a stabilit că despăgubirea reclamantei Efremova Olga pentru exproprierea bunului imobil situat în or. Vadul lui Vodă, str. XXXXX, 36, în sumă de 138752 lei, este echitabilă în raport cu materialul probator administrat la dosar.

La fel, instanțele au stabilit că este echitabilă suma de 120 096 lei, cu titlul de daune cauzate în procesul exproprierii care urmează a fi achitate în beneficiul SRL "Efremova - Com", sumă care rezultă din Raportul de expertiză judiciară nr. 1560-1562 din 08 noiembrie 2021, potrivit căruia, situația financiară a SRL "Efremova - Com" la 31 decembrie 2013, a constituit indici pozitivi obținuți în rezultatul activității pentru perioada anului 2013, și anume: Valoarea stocurilor de mărfuri în sumă de 120 096 lei, venituri din vânzări 292 501 lei și profitul net obținut din activitate în valoare de 6312 lei.

Totodată, instanțele de judecată, reținând cu titlu de valoare lucrului judecat faptul că prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 05 iunie 2014, a fost constatat că, autoritatea publică nu poate fi obligată la prelungirea contractului de arendă, pe motiv că aceasta ține de competența unei alte structuri, iar instanța nu are opțiune procesuală de a modifica calitatea procesuală a pârâtului, cu înlocuirea pârâtului necorespunzător cu cel corespunzător, acest drept aparținând exclusiv părții reclamante. La fel, nu poate fi admisă cererea și din motive de fond, or raporturile de arendă au expirat, terenul a fost transmis în arendă provizoriu, pentru exploatarea unei construcții provizorii, iar necesitatea acestei opțiuni derivă necesitățile comunității și anume construirea unui obiectiv de menire social – culturală - Casa de Cultură a or. Vadul lui Vodă. Despre această opțiune arendașii au fost informați, prin urmare nu pot opune excepții.

Mai mult, în cadrul altui litigiu, prin decizia din 03 decembrie 2015 a Curții de

Apel Chișinău s-a constatat că, deși terenul aflat sub construcție aparține administrației publice locale și a fost acordat lui Efremova Olga în locațiune, care s-a obligat să restituie terenul conform stării anterioare, ultima nu poate fi obligată să restituie acest teren proprietarului, din motiv, că pe terenul nominalizat se află magazinul din str. XXXXX 36, or. Vadul lui Vodă, care-i aparține lui Efremova Olga cu drept de proprietate, acest drept fiind înregistrat în registrul bunurilor imobile. De fapt, litigiul dat a apărut nu din motiv că Efremova Olga nu dorește să restituie terenul arendat, dar din motiv că administrația publică locală îi cere să predea terenul cu demolarea construcției. În acest context, argumentul avocatului apelantei că obligarea apelantei să restituie terenul, în situația în care pe teren se află construcția ce-i aparține cu drept de proprietate, fără compensarea costului construcției, ar însemna de fapt o expropriere, este întemeiat, or, terenul nu poate fi restituit fără construcția capitală.

Prin urmare, SRL „Efremova-Com” nu este în drept la repararea prejudiciului în calitate de venit ratat, cauzat prin suspendarea activității comerciale, din considerentul că aceasta nu avea încheiat un contract de locațiune cu Primăria or. Vadul Vodă, iar contractul încheiat între Efremova Olga și Primăria or. Vadul Vodă, a expirat.

Restul pretențiilor au fost apreciate drept neîntemeiate, or de fapt, obiectul acțiunii constă în stabilirea valorii compensației pentru expropriere de bunul imobil, iar argumentele invocate cu privire la celelalte aspecte nu și-au găsit confirmare.

La 22 mai 2024, Olga Efremova și SRL ”Efremova-Com”, reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov, au depus recurs împotriva deciziei din 07 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs au reiterat circumstanțele de fapt și de drept din acțiune și cererea de apel. Suplimentar au menționat că decizia instanței de apel este bazată în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

La 14 iunie 2024, Primăria și Consiliul or. Vadul lui Vodă au depus o referință la recursul declarat de către Olga Efremova și SRL ”Efremova-Com”, solicitând declararea acestuia ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.

Instanța de recurs constată că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată tuturor participanților la proces, prin poștă electronică, la 01 aprilie 2024, fapt confirmat extrasul anexat la materialele cauzei (vol. II, f.d. 115), astfel, depunând recursul la 22 mai 2024, recurentele au acționat în interiorul termenului legal.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de Olga Efremova și SRL ”Efremova-Com”, reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov, Completul de judecată îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este

admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților. Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre-citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Olga Efremova și SRL "Efremova-Com", reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de

către instanța de apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Olga Efremova și SRL "Efremova-Com", reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în acțiune și în cererea de apel, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentelor la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenție.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996,

Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Olga Efremova și SRL ”Efremova-Com”, reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Olga Efremova și SRL ”Efremova-Com”, reprezentate de către avocatul Ludmila Stoianov, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă